

Lučke naknade

Ivo Tripković, Split

Lučka naknada je naknada za iskorištavanje obale i sredstava sigurnosti plovidbe, kao i za određene usluge, koje se čine brodu prilikom ukrcavanja, iskrcavanja i prekrcaivanja putnika i tereta.

Ovu naknadu plaćaju domaći ili inostrani brodovi preko 10 NRT, kada doplove u luku, na sidrište u cilju privrednog poslovanja.

U smislu Uredbe o lučkim naknadama ne smatra se privrednim poslovanjem:

1. popunjavanje zaliha životnih namirnica, pijaće vode i pogonskog materijala;
2. ukrcavanje ili iskrcavanje članova posade, pilota i drugih službenih lica;
3. iskrcavanje spašenih brodolomaca, lica koja su za vrijeme putovanja oboljela odnosno liješeva lica, koja su za vrijeme putovanja umrla, kao i lica koja ih prate, i
4. iskrcavanje lica sa broda u slučaju nezgode na moru ili više sile.

Lučka naknada se izračunava na osnovu netto registarske tonaže broda.

Lučku naknadu izračunavaju i naplaćuju nadležne lučke kapetanije, odnosno ispostave. Nadležnost kapetanije ili ispostave ocjenjuje se prema tome, na čijem je području brod započeo privredno poslovanje, odnosno na čijem se području vrši privredno poslovanje po isteku roka za koji je plaćena lučka naknada.

Lučka naknada plaća se za period od 30 dana i za period od 12 mjeseci.

Za isplatu lučke naknade jamči brod.

U period od 30 dana, za koji je brod platio lučku naknadu, neće se uračunavati dani u koje nije brod vršio privredno poslovanje:

1. zbog nezgode ili više sile;
2. zbog nedjeljnih i prazničkih dana;
3. zbog preduzimanja sanitarno-higijenskih mjera na brodu po zahtjevu lučko-sanitarnih organa, i
4. zbog popravka ili čišćenja broda na domaćem brodogradilištu, doku ili radionici.

I. Domaći brodovi, koji vrše trgovačke operacije isključivo u lukama i sidrištima odnosno u drugim mjestima FNRJ, plaćaju lučku naknadu za 30 dana po 18 din za svaku NRT (buletar B), ili za 12 mjeseci po 108 dinara za svaku NRT (buletar C).

Brod koji je platio lučku naknadu po gornjemu principu neće u istom roku ponovno platiti, ako je u međuvremenu usljed nezgode na moru ili više sile bio primoran da pristane u neku inostranu luku ili sidrište pod uslovom da tamo nije vršio nikakvo privredno poslovanje.

II. Brodovi bez razlike na zastavu, (osim republike Španjolske i San Marino, koji plaćaju 72 din. po NRT) ako vrše prevoze iz inostranstva odnosno za inostranstvo, plaćaju lučku naknadu za 30 dana po 24 dinara za svaku NRT (buletar A) ili za 12 mjeseci po dinara 96 za svaku NRT (buletar C).

Inostrani brodovi, u pogledu plaćanja lučke naknade po pravilu su izjednačeni sa domaćim brodovima. Međutim, oni inostrani brodovi, koji nijesu izjednačeni sa domaćim brodovima, a vrše privredno poslovanje u lukama i sidrištima morske obale FNRJ mogu platiti lučku naknadu samo za period od 30 dana i to 72 dinara za svaku NRT. (to

su brodovi onih država, s kojima naša država nema trgovinskog ugovora).

III. S druge strane domaći brod, koji osim prevoza za inozemstvo odnosno iz inozemstva prigodno prevažava teret između domaćih luka, platit će naknadu po 18 dinara za 30 dana za svaku NRT (buletar B).

IV. Treba podvući da brodovi, koji obavljaju prevoz iz ili za inostranstvo, a plaćaju lučku naknadu na 30 dana (buletar A) i težina odnosno zapremina tereta pretvorena u registarsku tonažu iznosi manje od $\frac{1}{4}$ njihove NRT, plaćaju $\frac{1}{4}$ lučke naknade, a ako je manje od $\frac{1}{2}$, plaćaju $\frac{1}{2}$ lučke naknade. Preko $\frac{1}{2}$ brod uvijek plaća cijelu naknadu. Za pretvaranje težine odnosno zapremine u registarskim tonama, računa se za jednu registarsku tonu 3 tone težine odnosno 3 m^3 prostora, na pr. jedan brod ima 1000 NRT i u luci ima ukrcati 480 tona tereta, lučka će mu se naknada naplatiti na slijedeći način: $480 : 3 = 160$, time smo težinu tereta pretvorili u registarsku tonažu, sada $1000 : 4 = 250$. Obzirom da je 160 manje od $\frac{1}{4}$ NRT naplatit ćemo $\frac{1}{4}$ naknade. Ako brod krca 1200 tona tereta, onda dijelimo $1200 : 3 = 400$, obzirom da je ovo više od $\frac{1}{4}$, a manje od $\frac{1}{2}$ NRT, naplatit ćemo polovicu lučke naknade.

Pri prevozu stoke i ostalih životinja naplaćuje se naknada prema zapremini brodskeg prostora, koju oni zauzimaju, i to tako što se pri pretvaranju njihove zapremine u registarsku tonažu računa zapremina štale odnosno kaveza.

Ako je istorodni ili mješoviti teret zauzeo cio brodski prostor, plaća se puna lučka naknada bez obzira na težinu tereta. Teret na palubi zbraja se sa teretom ispod palube. Ako jedan brod plati $\frac{1}{4}$ odnosno $\frac{1}{2}$ lučke naknade, te mu se ista radi krcanja više težine tereta povećava, mora mu se naplatiti razlika.

V. Brodovi, koji nisu uplatili nikakovu odnosno nisu platili punu lučku naknadu, a ukrcavaju ili iskrcavaju putnike u luci ili u drugim mjestima na obali FNRJ, plaćaju za svakog putnika dinara 300 na ime lučke naknade. Međutim, visina lučke naknade izračunate po ovoj točki ne smije preći visinu lučke naknade izračunate po ukupnoj netto registarskoj tonaži broda. Na pr. brod od 1000 NRT ukrcava 500 putnika, naplatit ćemo se naknada ne po broju putnika (jer ona prelazi visinu lučke naknade izračunate po ukupnoj NRT, $500 \times 300 = 150.000$ (već će se u ovom slučaju uzeti naplata po NRT za 30 dana, t. j.

$$1000 \times 24 = 24000 \text{ dinara}$$

VI. Domaći brod, koji je platio lučku naknadu za 12 mjeseci za vršenje inozemnog prometa, i hoće da vrši tuzemni promet, osim redovite pretplate platit će još 50% pretplate, koju bi platio da vrši tuzemni promet. Na pr. brod od 1000 NRT plaća za inozemni promet za razdoblje od 12 mjeseci $1000 \times 96 = 96.000$ dinara, da bi ovaj brod mogao vršiti i tuzemni promet, uplatit će na ovaj iznos još 50% od iznosa, koji bi platio da se pretplatio na tuzemni promet $1000 \times 108 = 108.000$ dinara, sada kada se ovih 108.000 podijeli sa 2 dolazi se do iznosa od 54.000 dinara dakle ukupno će platiti $96.000 + 54.000$ što iznosi 150.000 dinara. U obratnom slučaju, ako je domaći brod platio lučku naknadu za 12 mjeseci za vršenje tuzemnog prometa i hoće da vrši i inozemni promet, osim redovite pretplate za tuzemni promet, platit će još 50% pretplate, koju bi platio da se pretplatio za inozemni promet. Na pr. brod od

1000 NRT plaća za 12 mjeseci za tuzemni promet $1000 \times 108 = 108.000$ din. Da bi mogao vršiti inozemni promet na ovaj iznos uplatit će još 50% iznosa, koji bi platio da se pretplatio na inozemni promet — $1000 \times 96 = 96.000 : 2 = 48.000$ dinara, dakle ukupno će platiti $108000 + 48000 = 156000$ dinara.

VII. Remorkeri, kada se upotrebljavaju za spasavanje i tegljenje brodova između luka moraju platiti lučku naknadu za 12 mjeseci i to po 60 dinara za svaku brutto registarsku tonu.

Od plaćanja lučke naknade oslobođeni su:

1. ratni brodovi i brodovi koji se upotrebljavaju u vojne ciljeve;
2. Brodovi, koji služe za kontrolnu, carinsku, pilotsku i sanitetsku službu;
3. brodovi za naučne i sportske svrhe;
4. brodovi koji isključivo prevoze pitku vodu za potrebe stanovništva;
5. brodovi do 10 NRT;
6. bolnički brodovi, i
7. jahte bilo koje države, ako ne vrše privredno poslovanje.

Konačno treba napomenuti da postoje specijalne olakšice za turiste, jer turistički brodovi za turiste, koje prevažaju ne plaćaju nikakve lučke naknade. Na pr. jedan brod doputuje u Split ili Dubrovnik sa 150 turista i ostaje jedan dan te se turisti ponovno ukrcaju na brod i otputuju — ne plaćaju nikakvu lučku naknadu. Isto tako neće platiti lučku naknadu ni u slučaju ako su s brodom doputovali u Split i potom sa autobusima ili nekim drugim prevoznim sredstvom prosljedili za Dubrovnik ili Kotor, gdje ih je brod sačekao.

Za naplatu lučkih naknada upotrebljavamo tri vrste buletara i to: *buletar A* bijele boje sa kojim se vrši naplata

lučke naknade za 30 dana. *Buletar B* plave boje, po kojem se vrši naplata za prigodni tuzemni promet, kojeg vrše naši brodovi, koji su platili pretplatu za 12 mjeseci za inozemstvo. *Buletar C* crvene je boje po kojemu se vrši pretplata lučke naknade za 12 mjeseci.

Svaki buletar ima: matricu, primnicu i preglednicu. Matrica ostaje u uredu, koji je naplatio lučku naknadu i istu na koncu mjeseca predaje obračunu buletara, te prepisom novčano-poslovnog dnevnika dostavlja se računovodstvu Pomoblasti putem nadležne kapetanije. Primnica se predaje onom licu, koji je uplatio lučku naknadu, kako bi iz tog dokaza mogao pravdati novac za uplaćenu naknadu. Preglednica se predava brodu, koja mu služi kao legitimacija odnosno dokaz da je brod platio lučku naknadu. U slučaju gubitka preglednice, punovažna je i primnica.

Svake kalendarske godine buletari počinju sa rednim brojem 1. Buletari se moraju točno i čitljivo ispunjavati prema označenim rubrikama. Buletari su tiskanice podvrgnute strogoj obračunu, pa se mora svakog mjeseca vršiti obračun, prema kojem računovodstvo Pomoblasti vrši kontrolu, ne samo da li je naplaćena propisno lučka naknada, već i kontrolu utrošenih buletara, koji se nalaze još u odnosnom uredu. S obračunom buletara mjesečno vrši se i obračun bloka sa kojim se vrše ostale razne naplate od strane lučkih ureda.

Literatura: Uredba o lučkim naknadama — Služb. list FNRJ 147/47. i 12/51;

Rješenje o lučkim naknadama — Službeni list 4/52.

Lučke pristojbe — knjiga I — Zbirka zakona i propisa za pomorsku upravu.